

KOSZT BEZCZYNNOŚCI

NIEUCZLIWE TAKTYKI LICENCJONOWANIA PATENTÓW NIEZBĘDNYCH DO SPEŁNIENIA NORMY SZKODZĄ EUROPEJSKIEJ INNOWACYJNOŚCI

Po roku: krajobraz licencjonowania patentów niezbędnych do spełnienia normy w UE nadal zagraża innowacyjności MŚP

Rok temu Parlament Europejski przedstawił [rozporządzenie Komisji Europejskiej w sprawie patentów niezbędnych do spełnienia normy](#), aby uporządkować nieprzejrzysty i kosztowny system licencjonowania [patentów niezbędnych do spełnienia normy](#) (SEP), który coraz bardziej utrudnia wprowadzanie innowacji małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP), [takim jak nasi członkowie](#). Celem propozycji było uproszczenie procesu wydawania licencji, co miało zapewnić Europie konkurencyjność w światowym wyścigu technologicznym.

Po roku garstka dużych firm wywarła nacisk na Komisję, aby ogłosiła zamiar [wycofania rozporządzenia](#). W rezultacie MŚP muszą nadal mierzyć się z niesprawiedliwym i nieprzewidywalnym systemem licencjonowania SEP. Komisja Europejska i Parlament Europejski już dostrzegły te wyzwania, ale samo uznanie tego faktu nie wystarczy. Możliwość utrzymania konkurencyjności Europy zależy od systemu licencjonowania SEP, który będzie korzystny dla MŚP, a nie tylko dla dużych posiadaczy SEP. Instytucje UE muszą podjąć działania mające na celu wsparcie MŚP, europejskiej konkurencyjności i przyszłości innowacji.

MŚP będące producentami IoT, patenty SEP i licencjonowanie na warunkach FRAND

Sektor internetu rzeczy (IoT) rozwija się w szybkim tempie i przekształca takie branże jak opieka zdrowotna, logistyka i produkcja. Urządzenia inteligentne, w tym energooszczędne termostaty, zaawansowane urządzenia medyczne do noszenia i [narzędzia do rolnictwa precyzyjnego](#), wzmacniają pozycję ludzi i napędzają postęp w różnych branżach. MŚP są w

centrum tej innowacji, napędzając rewolucję IoT, wnosząc zwinność, specjalistyczną wiedzę specjalistyczną i głębokie więzi społeczne, które są kluczowe dla rozwoju [cyfrowej dekady Europy](#). Mimo kluczowej roli, jaką odgrywają, MŚP nadal borykają się z tymi samymi barierami licencyjnymi, które je ograniczają. Rok po tym, jak Parlament Europejski przedstawił bardzo potrzebne reformy, system licencjonowania SEP nadal jest nieprzejrzysty i nieprzewidywalny, co sprawia, że MŚP tkwią w gąszczu przepisów prawnych, które ograniczają innowacyjność, zamiast korzystać z uproszczonego, wspierającego je systemu.

SEP to patenty obejmujące technologie włączone do branżowych standardów technicznych, takich jak 4G, 5G, Wi-Fi i Bluetooth. Standardy łączności mają kluczowe znaczenie dla rozwoju produktów IoT, ponieważ umożliwiają współpracę urządzeń pochodzących od różnych producentów. Standaryzacja jest obszarem o dużej konkurencji. Technologie, które stają się częścią standardu branżowego, są następnie licencjonowane na całym świecie, co skutecznie uzależnia od nich rynki.

Aby zapobiec zachowaniom antykonkurencyjnym, posiadacze patentów SEP dobrowolnie zobowiązują się do udzielania licencji na swoje patenty na uczciwych, rozsądnych i niedyskryminujących warunkach (FRAND). Choć zobowiązania te są prawnie wiążące, niektórzy posiadacze SEP wykorzystują luki prawne, coraz częściej lekceważąc dobrowolne zobowiązania FRAND i stosując nieuczciwe taktyki licencjonowania SEP. W rezultacie krajobraz licencjonowania SEP nadal niezwykle [utrudnia funkcjonowanie w nim MŚP](#).

Koszty bezczynności są wysokie dla MŚP

Standaryzacja ma zachęcić małych i dużych innowatorów do jej powszechnego stosowania, jednak MŚP są często wykluczane ze względu na zasoby wymagane do sprostania skomplikowanym wymogom licencjonowania SEP. Gdy MŚP mają problemy z przestrzeganiem przepisów dotyczących licencjonowania SEP, cierpi na tym europejska gospodarka cyfrowa, co prowadzi do spowolnienia innowacji i osłabienia globalnej konkurencyjności. Poniżej przedstawiono zestawienie barier, z jakimi borykają się MŚP wprowadzające połączone produkty na rynek. Przeszkody te nie są teoretyczne, to rzeczywiste skutki bezczynności dla MŚP i małych innowatorów technologicznych.

Krok 1: Wybór standardów łączności

W przypadku MŚP opracowujących produkty IoT decyzja o tym, jakie standardy łączności wdrożyć, jest zarówno wyborem technicznym opartym na funkcjonalności, jak i decyzją biznesową opartą na tym, jakie moduły są dostępne w sprzedaży oraz jakie standardy wspierają. Aby zachować konkurencyjność, często integrują wiele standardów, od kodowania wideo (np. HVEC) po standardy komórkowe (3G, 4G, 5G) i Wi-Fi (Wi-Fi 5, 6 i 7).

Często zdarza się, że MŚP trzymają się starszych, gorszych standardów, nie dlatego, że chcą, ale dlatego, że zmieniający się krajobraz licencjonowania SEP jest kosztowny w obłudzie i pełen niepewności.

To poważny problem dla konkurencyjności Europy. Wdrożenie technologii 5G i Wi-Fi nowej generacji zapewnia większą prędkość, mniejsze opóźnienia i większą efektywność energetyczną, ale korzyści te muszą być dostępne dla wszystkich. Jeśli Europa chce, aby MŚP były innowacyjne i konkurencyjne w skali globalnej, decydenci polityczni muszą zadbać o to, aby mogły one przyjmować najnowocześniejsze standardy, nie wpadając w pułapkę stale rosnącej sieci barier licencyjnych.

Krok 2: Dostępne od ręki, ale z zastrzeżeniem

Wiele małych i średnich przedsiębiorstw próbuje uprościć zawitości licencjonowania poprzez zakup wstępnie certyfikowanych modułów łączności, lecz często okazuje się, że wiążą się one z kosztownymi haczykami. [Licencje SEP często nie są uwzględniane](#) w tych produktach dostępnych od ręki, co nieoczekiwanie naraża MŚP na ryzyko. Dzieje się tak, ponieważ posiadacze licencji SEP, wykorzystując okazję, celowo wstrzymują licencje od producentów znajdujących się wyżej w łańcuchu wartości, a zamiast tego skupiają się na producentach produktów końcowych, aby uzyskać wyższe opłaty licencyjne. [Ta manipulacja cenowa jest głęboko niesprawiedliwa](#), ponieważ prawdziwa wartość produktu IoT wynika z jego oprogramowania, projektu i unikalnych funkcjonalności – a nie tylko ze standardowych komponentów łączności.

Krok 3: Ubieganie się o licencje SEP

Jeżeli MŚP zdecydują się nie korzystać z modułów typu plug-in, muszą same zintegrować standardy łączności ze swoimi urządzeniami. Teoretycznie powinno to być proste – w końcu cel standaryzacji polega na tym, aby wszyscy uczestnicy rynku mogli przyjąć uzgodnione w branży standardy technologiczne, których specyfikacje są publicznie dostępne. Jednak prawdziwym wyzwaniem jest prowadzenie negocjacji licencyjnych.

Normy często zawierają setki, a nawet tysiące patentów SEP, co sprawia, że system licencjonowania staje się niezwykle skomplikowany. Sytuacja na rynku licencjonowania SEP jest wypaczona przez skrajną nieprzejrzystość cenników opłat licencyjnych, ponieważ nieuczciwi posiadacze SEP stosują nadmiernie restrykcyjne umowy o zachowaniu poufności, aby blokować dostęp do referencyjnych stawek. Utrudnia to MŚP planowanie z wyprzedzeniem, skuteczne negocjacje i pozyskiwanie inwestycji, co jeszcze bardziej przechyla szalę na korzyść posiadaczy certyfikatów SEP.

Jak stwierdza LucidCircus, firma będąca członkiem App Association:

„Dostajesz list z ofertą i nie masz pojęcia, czy ta oferta jest dobra, czy zła. Musisz się na to zgodzić, inaczej ryzykujesz wydaniem nakazu sądowego, który może doprowadzić do zamknięcia twojej firmy, ponieważ po prostu nie masz środków na to, by przez kilka miesięcy uczestniczyć w rozprawach sądowych. Małe i średnie przedsiębiorstwa zwyczajnie nie mają wystarczających środków, aby realizować nakazy sądowe, zwłaszcza jeśli kwestia dotyczy wielu rynków”.

Bez przejrzystego i przewidywalnego systemu licencjonowania SEP, unikający ryzyka europejscy inwestorzy jeszcze mniej chętnie będą wspierać spółki, które nie dołożyły należytej staranności w zakresie własności intelektualnej i nie uzyskały wymaganych licencji. Bez licencji SEP MŚP ryzykują [wykluczenie z możliwości finansowania](#), [nieosiągalność partnerstw i potencjalnych przejęć](#).

Krok 4: Nieuczciwe taktyki negocjacyjne

Gdy MŚP docierają do etapu ubiegania się o licencję SEP, często mierzą się z nieuczciwymi praktykami ze strony posiadaczy SEP, którzy wykorzystują luki w słabym europejskim systemie egzekwowania prawa, lekceważąc dobrowolne zobowiązania FRAND. Do nieuczciwych taktyk negocjacyjnych zalicza się:

Nadmierne deklarowanie oraz nadużywanie sprzedaży związanej i pakietowej: niektórzy posiadacze patentów SEP nadmiernie deklarują ważność i niezbędnosć swoich patentów, pakując je w rozbudowane pakiety licencyjne, które zmuszają MŚP do płacenia za patenty, których nie potrzebują.

Zawyżone opłaty i ukryte ograniczenia: stwierdzono, że od MŚP [regularnie pobiera się zawyżone opłaty](#) w ramach wymagań licencyjnych SEP. Ze względu na brak przejrzystości w licencjonowaniu SEP MŚP nie mają możliwości oceny, co tak naprawdę stanowi stawkę FRAND. Czyni to je podatnymi na naciski, przez które często godzą się na stawki wyższe niż FRAND tylko po to, aby uniknąć ryzyka prawnego i finansowego związanego z nieuczciwą groźbą nakazu sądowego.

Nieuczciwe groźby nakazów sądowych: zgodnie z prawem konkurencji UE [nakazy SEP mogą stanowić nadużycie pozycji dominującej](#), jeśli posiadacz SEP nie podjął niezbędnych kroków w celu wynegocjowania w dobrej wierze stawki licencyjnej FRAND. Chociaż zabezpieczenia te mają na celu uczynienie nakazów sądowych ostatecznością, niektóre niemieckie sądy przyjęły zbyt pobłażliwe podejście, tworząc lukę prawną, którą wykorzystują niektórzy nieuczciwi posiadacze SEP. Komisja Europejska podkreśliła tę obawę w [niedawnej interwencji amicus curiae](#), ostrzegając, że sądy muszą ściśle stosować środki ochronne w celu zapobiegania nadużyciom nakazów. Nakazy sądowe mogą mieć katastrofalne skutki, gdyż powodują całkowite wycofanie produktu z rynku. Jest to

szczególnie dotkliwe dla MŚP, które mogą opierać swoje przychody na jednym lub kilku produktach. Nawet groźba wydania nakazu sądowego wywiera ogromną presję, zmuszając MŚP do akceptowania stawek wyższych niż FRAND.

Nadużycia ze strony zasobów patentowych: zasoby patentowe mają na celu uproszczenie licencjonowania SEP poprzez łączenie wielu patentów w jedną umowę, ale w praktyce mogą powielać lub nawet pogarszać te same problematyczne zachowania, co poszczególni posiadacze SEP. Należą do nich obawy dotyczące niezbędności, ważności, agresywne groźby nakazów sądowych i taktyki wywierania nacisku. Negocjowanie prawdziwych warunków FRAND może stać się jeszcze trudniejsze, a [jeden z zasobów otwarcie oświadczył, że nie uważa się za związanego zobowiązaniami FRAND](#).

Komisja musi działać już teraz, aby wesprzeć innowacyjność MŚP

Rok po tym, jak Parlament Europejski zdecydowaną większością głosów popart projekt rozporządzenia UE w sprawie SEP, MŚP nadal tkwią w pułapce nieprzejrzystego i nieprzewidywalnego systemu, który tłumi innowacyjność zamiast ją wspierać. Wycofanie proponowanego rozporządzenia UE w sprawie SEP sprawiłoby, że najbardziej innowacyjne przedsiębiorstwa europejskie zmagająby się z tą samą niepewnością prawną, nadmiernymi kosztami i barierami rynkowymi, które ograniczają ich możliwości rozwoju.

Jeśli UE poważnie myśli o realizacji celów cyfrowej dekady, musi zadbać o to, aby licencjonowanie SEP wspierało MŚP, a nie tylko okopanych, oportunistycznych posiadaczy SEP. Przejrzyste i uczciwe ramy SEP są niezbędne do odblokowania innowacji generowanych przez MŚP, przyciągnięcia inwestycji i zapewnienia Europie długoterminowego przywództwa w światowej gospodarce technologicznej.

Autor: [Mike Sax](#) | 14 lutego 2025 r. | [Blog](#), [Unia Europejska](#), [FRAND](#), [IoT](#), [Polityka](#), [Regulacje technologiczne](#)